

Τακτικός Διαγωνισμός για την ανάδειξη Υποτρόφων
του Καθιδρύματος Αθανασίου Ματάλα

Τάξη Α΄

Θέματα στη Νεοελληνική Γλώσσα

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Από το βιβλίο « Η Γλώσσα μου» για τη ΣΤ΄ Δημοτικού (πρώτο μέρος), το κείμενο: « Το γράμμα» της Λιλίκας Νάκου.

B) ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Μα γράψετε περιληπτικά το νόημα του κειμένου (12 – 15 σειρές περίπου). (Μονάδες 2,5)
2. Γιατί ο Σπύρος θαύμαζε τόσο πολύ το γέρο; (Μονάδες 2,5)
3. (α) Να γράψετε τα παρακάτω ουσιαστικά από τον ενικό στον πληθυντικό και αντίστροφα, όπως στο παράδειγμα:

το κέρδος : τα κέρδη	οι τιμές : η τιμή
η δραχμή :	τα ποσά :
η απόδειξη:	τα κέρματα:
	οι καφέδες:

(Μονάδες 1,25)

3. (β) Στα παρακάτω ρήματα να συμπληρώσετε τον Αόριστο και Παρακείμενο στην ίδια φωνή και στον ίδιο αριθμό και πρόσωπο, όπως στο παράδειγμα :

ΡΗΜΑ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ
αρχίζω	άρχισα	έχω αρχίσει
καθαρίζουν		
αντηχεί		
σκέφτεται		
νιώθω		
αποκρίνονται		

(Μονάδες 1,25)

4. Να σχηματίσετε σύνθετες λέξεις, όπως στο παράδειγμα: (Μονάδες 2,5)

συν	νέφος	σύννεφο
συν	εργάζομαι	
συν	κάτοικος	
συν	μαθητής	
συν	ρίζα	
συν	βαδίζω	
συν	γραφέας	
συν	σωρεύω	
συν	λαμβάνω	
συν	γνώμη	
συν	φοιτήτρια	

Γ. ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

« Στο κείμενο τονίζεται η αγωνία του μικρού Σπύρου για το τέλος του πολέμου. Αναπτύξτε σε τρεις παραγράφους (200 περίπου λέξεις) τις σκέψεις σας για τα κακά που προξενεί ο πόλεμος στα παιδιά». (Μονάδες 10).

Σπάρτη 24 -10-2005

Ο Πρόεδρος

Οι εισηγητές

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

Μέσα σε μια μάντρα, γιομάτη από πεταμένους τενεκέδες, σκουπίδια και ξερά χορτάρια, κοιμόντανε καμιά δεκαριά παιδιά της Κατοχής. Τα περισσότερα ροχαλίζανε κιάλας, πλαγιασμένα κατάχαμα, ξεθεωμένα από την κούραση της ημέρας, γυρεύοντας στους δρόμους την τροφή τους. Μοιάζανε έτσι, από μακριά, σαν πεταμένα κουρέλια μέσα στη μάντρα.

Ο Σπύρος, ως δώδεκα χρονών αγόρι, δεν μπορούσε να κοιμηθεί. Είχε μια περίεργη έκφραση, σαν διαρκώς να 'ταν έκπληκτος για ό,τι γύρω του έβλεπε. Τ' άλλα παιδιά τού είχανε κολλήσει ένα παρατσούκλι. Τον φωνάζανε «Γέρο», γιατί διαρκώς για ένα γέρο τους μιλούσε. Ο ύπνος αργούσε να 'ρθει. Στο τέλος γύρισε ανάσκελα και, με τα χέρια δεμένα πίσω από το κεφάλι, κάθισε και κοίταζε τον έναστρο ουρανό.

- Αχ, να 'χα μια βαρκούλα να ταξίδευα στον ουρανό! Είπε σχεδόν δυνατά το παιδί. Και με ολάνοιχτα μάτια ο Σπύρος ονειρευόταν πως ταξίδευε στον ουρανό. Ταξίδευε από αστέρι σε αστέρι, που μοιάζανε στη φαντασία του όλα με τα νησάκια του Αιγαίου, σαν ένα από αυτά που γεννήθηκε.

- Και γιατί θες βαρκούλα, αφού τώρα έχουν αεροπλάνα; Ρώτησε ο Σταύρος.

- Δεν τα θέλω! Τα σιχάθηκα, γιατί σκοτώνουν τον κόσμο! Εγώ θα 'θελα βαρκούλα να είχα, να γύριζα τον ουρανό, να πήγαινα να έβρισκα το γέρο μου.

- Παππούς σου ήτανε;

- Όχι! Μα τον αγάπαγα περισσότερο και από παππού μου. Αχ, εξακολούθησε να λέει ο Σπύρος, θα 'θελα να άραζα σε ένα αστέρι, ώσπου να τελειώσει ο πόλεμος! Τι λες, ρε συ, θα τελειώσει ποτέ;

- Ξέρω 'γω αν τελειώσει; Απάντησε ο Σταύρος και ύστερα είπε κοροϊδευτικά: Μα έχει χάζι, ρε Σπύρο, για πες μου για ποιο γέρο όλο μελετάς;... Ποτέ μου δεν κατάλαβα... Πώς ήτανε;

- Λεβεντόγερος! Έκανε με ξαφνικό ενθουσιασμό το παιδί. Αψηλός ως εκεί πάνω! Κι ας κόντευε, όπως έλεγε, τα ογδόντα. Και καλός!... Μάλαμα! Και σπουδαίος!... Ο κουρέας στη

γειτονιά είδε μια μέρα στην εφημερίδα πως σε όλης την Ελλάδα άλλος δεν ήτανε λέει να ξέρει έτσι, τους αρχαίους.

- Ποιους, ρ, αρχαίους;

- Να! Αυτουνούς που φτιάξανε την Ακρόπολη, κείθε κάτω που τώρα βλέπουμε.

- Κι έμεινες καιρό μαζί του;

- Ναι! Κάμποσο! Και δε θα 'φευγα ποτές, αν...

- Ρε, δες τον μουλωχτό! Ποτές σε μένα δεν είπες πως καλοπέρασες και κόλλησες σε πλούσιο!

- Δεν ήταν πλούσιος... Μα στάθηκες ποτέ σου να κουβεντιάσουμε;

- Μωρέ κακομοίρη μου, σε φτωχό πήγες λοιπόν και κόλλησες; Δε διάλεγες κανέναν πλούσιο;

- Είδες, ρε συ, κανένα πλουσιόσπιτο, ν' ανοίξει ποτέ του τις πόρτες; Κάθονται οι θυρωροί σαν μαντρόσκυλα μπροστά και φυλάνε. Μα οι φτωχοί ανοίγουνε μόνοι τους την πόρτα και σου δίνουνε καμιά σταφιδίτσα.

- Καλά το λες! Είναι αλήθεια...

- "Όταν με μάζεψε ο γέρος, μου λέει: «Άκου! Πλούσιος, να ξέρεις, δεν είμαι. Μα τίποτα δε θα σου λείψει. Θα φροντίσω να τρως από το συσσίτιο των παιδιών. Θα μιλήσω του παπά της γειτονιάς. Αν σε κρατώ κοντά μου, είναι για να μη γυρνάς στους δρόμους, τώρα που έρχεται χειμώνας. Θα σε βάλω να κοιμάσαι στην άλλη καμαρούλα, δίπλα από τη δικιά μου. Έλα να δεις». Και με πάει μέσα και με γυρνάει μέσα στο σπίτι. Δυο κάμαρες ήταν και η κουζίνα. Στη μια κάμαρη είχε όλο βιβλία. «Ω, πόσα βιβλία! Στους τοίχους! Ως απάνω!» του κάνω. «Ούλα αυτά τα διαβάζεις παππού;» τον ρωτάω! Ποτές μου δεν είχα δει μαζωμένα τόσα βιβλία!

(συνεχίζεται)